

պատճառով անցանց խնդիրներ

213

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ՊՐԵՑԻԴԵՆՏԻ ԱԿՏԻ
287 1 218

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ՊՐԵՑԻԴԵՆՏԻ ԱԿՏԻ
287 1 218

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ՊՐԵՑԻԴԵՆՏԻ ԱԿՏԻ
287 1 218

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ՊՐԵՑԻԴԵՆՏԻ ԱԿՏԻ
16 01 2025 10

63.

საქართველოს კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტის ახლახან ჩატარებული პლენუმის მასალები საქაროობისა და დემოკრატიზაციის ფართოდ გაშლის ისეთ გეზს იძლევა, რომელიც ჩვენი ცხოვრების ყველა სფეროს, ყველა რგოლს და უბანს კეთილშეშობადად უნდა დაეტყოს. ამიტომ აუცილებელია თვითკრიტიკულად გადავხედოთ ამ მიმართებით ჩვენი მუშაობის განვლილ გზას, ყველაფერი გავაკეთოთ იმისათვის, რომ არ დაეშვათ საქაროობის პრინციპების დარღვევა, დავიცვათ პაროვნების ღირსება, სამართლიანობა და ობიექტურობა.

გასული წლის 2 სექტემბერს ჩვენმა რედაქციამ მიიღო საქართვლოს სსრ უმაღლესი და საშუალო სპეციალური განათლების მინისტრის, აქ განხილულ პაროვ. დ. ჩხიკვაძის ხელმოწერით მომართვა ერთ-ერთ უბუნდო ციაში სახელმძღვანელოს ავტორის მიმართ წაუყენებელი ბრალდების შემოწმების შედეგების გამოკვეთნების შესახებ. საქმის ნამდვილი ვითარების გასარკვევად ვებრძოდეთ სამინისტროს დასკვნის სრულ ტექსტს:

„დასკვნა“

გაზეთ „თბილისის“ 1986 წლის 4 ნოემბრის ნომერში (№ 254) გამოქვეყნებულ ქ. თითმერიას წერილთან — „ამას რაც პეპია ყველამ ვიცით...“ დაკავშირებით, სამინისტრომ იმავე წლის 10 ნოემბერს აღძრა საკითხი საქართვლოს საავტორო უფლებების რესპუბლიკური სააგენტოს წინაშე, რათა დადგენილიყო პაროვ. ა. ს. თოფურიას ხუთგზის გამოცემული „სტალინური სახელმძღვანელოს აქართული ლიტერატურის სწავლების“ მეთოდის წინააღმდეგ სტალინის ავტორის მიერ წაყენებული ბრალდება პლაგიატის შესახებ.

1987 წლის 29 იანვარს სამინისტრომ სააგენტოდან მიიღო ლიტერატურული ექსპერტების მასალები, რომლითაც უარყოფილია პაროვ. ა. ს. თოფურიას წიგნის პლაგიატის საკითხი.

სამინისტრომ, საკითხის დამატებითი შესწავლის მიზნით, ექსპერტების დასკვნები გადაუგზავნა თბილისის სახელმწიფო. უნივერსიტეტის რექტორატს, რექტორის ბრძანებით გამოყოფილი კომისიის დასკვნების (დამტკიცებულია ფილოლოგიის ფაკულტეტის სემესტრის 1987 წლის 27 პარტიის სხდომაზე — ოქმი № 8), სააგენტოს ლიტერატურული ექსპერტებისა და სხვა მასალების ყოველმხრივი ანალიზის საფუძველზე გამოყოფილი კომისიები მივიღენ იმ დასკვნაზე, რომ ქ. თითმერიას წერილში მოტანილი მგალითები არ შეიძლება ჩაითვალოს სკოლას.

არც ერთი სახელმძღვანელო არ არის დაზღვეული ცალკეული ხარვეზისაგან, მათ შორის არც ზემოხსენებული წიგნი. როგორც ლიტერატურული ექსპერტები აღნიშნავენ, გაუგებრობის მიზეზი აღმოჩნდა გაზეთ „თბილისში“ გამოქვეყნებული სტალინის ავტორის არაკომპეტენტურობა, სახელმძღვანელოს შედგენის წესებისა და პრინციპების, გამოკვლევისას მისი განსხვავებულობის სპეციფიკის გათვალისწინებლობა. ექსპერტები თვლიან, რომ:

1. სახელმძღვანელო, რომელიც მოიცავს სისტემატიზებულ მასალებს, სწორ და შემოწმებულ დებულებებს, ღებმა საგნის სასწავლო პროგრამის საფუძველზე. პროგრამასთან შეფარდებითობა

განსაზღვრავს სახელმძღვანელოს შინაარსს, მის მეცნიერულ-მეთოდოლოგიურ და მეთოდოლოგიურ დონეს. სწორად სხვადასხვა ავტორთა სახელმძღვანელოში ერთნაირად მეორდება კანონიზებული, ნორმატიული ფორმები (გრამატიკულ ცნებათა დეფინიცია, მწერალთა ბიოგრაფიების სწავლების ზოგადსაოგრიტაციო გეგმა და სხვ.), რაც არ უნდა იქნეს მიჩნეული პლაგიატის ფაქტად. მა-

შემდეგი განხილეთ: გამომეტყველებითი კითხვის ან ცოცხალი სიტყვის, ლიტერატურული, შემოქმედებითი, დრამატული („ლიტერატურული კითხვის მეთოდია“, მოსკოვი, 1950 წ., გვ. 169); მოსწავლეთა წერითი ნაშრომების გასწორების კლასიფიკაცია უნიფიცირებულია მთელს ჩვენს ქვეყანაში სახალხო განათლების სისტემის ერთიანობის გამო. ამიტომ მისი ავტორობა არც ვ. გო-

ნელოში მ. გორკი, როგორც ეს ექსპერტებმა დადასტურა, სათანადო წყაროს მითითებით დასახელებული და ციტირებულია ხუთჯერ (გვ. 49, 55, 90, 182, 214, 1983 წლის გამოცემა), ქ. თითმერიას მიერ მითითებულ 70-71 გვერდებზე კი ორჯერ, რაც მას არ უნდა დაემალო მითითებულებისათვის. ასევე მითხველი სწორად უნდა ყოფილიყო ინფორმირებული იმაშიც, რომ რეცენ-

საქაროობის დასასაზრად

გალითად, აქართული ლიტერატურის სწავლების მეთოდის სასწავლო პროგრამაში მითითებულია „სასკოლო წიგნების“ სამ სახეობაზე — მხატვრული კითხვა, ლიტერატურულ-შემოქმედებითი, დრამატული. ამის შესაბამისად, ა. თოფურიას მეთოდოლოგიურ სახელმძღვანელოში მეორდება სასწავლო პროგრამასთან შეფარდებული ეს სახეობანი (1983 წ., გვ. 464). ვ. გოლუბოვის წიგნი ასეთად მიჩნეულია შემდეგი სახეობანი: ლიტერატურულ-შემოქმედებითი, დრამატული, გამომეტყველებითი კითხვა და შემოქმედებითი თხრობა („ლიტერატურის სწავლების მეთოდია“, მოსკოვი, 1952 წ., გვ. 414). ზოლო ს. სმირნოვი თავის ნაშრომში მოსწავლეთა წიგნებს ყოფს

ლუბკოვს ექვთენის და არც სხვა ვინმეს, ყველა ავტორი იმეორებს ერთნაირად ან ნიუანსებით.

2. ყურადსაღებია, რომ იური-ლიული განსაზღვრებით პლაგიატობად ითვლება არა ცალკეული სიტყვების, ფრაზების გაიმეორება, არამედ სხვისი მეცნიერული, ლიტერატურული, მუსიკალური ან მხატვრული ნაწარმოების საკუთარი სახელით ან მათი ავტორობის სხვაგვარი მითითება.
3. მაგალითად, არ შეიძლება პლაგიატობად ჩაითვალოს ა. თოფურიას სახელმძღვანელოში ცალკეული სიტყვები და ფრაზათა რამდენიმე დამოხვევის შემთხვევა, როგორცაა — შრისხანება, სინაზე, მოძრაობა, გაქვავება, წერტილთა შორის, უცქეროდა და სხვ.

ზაში ცალმხრივად დამოწმებულ რესპუბლიკურ და საკავშირო პრესის („სკოლა და ცხოვრება“, 1968, № 2; იგივე, 1970, № 2; „უჩიერესკაია გაზეთი“, 1971, 4 მარტი) ფურცლებზე აღძრულ საკითხებთან დაკავშირებით პაროვ. ა. თოფურიას თავის დროზე გაცემული აქვს პასუხები წიგნებში „ლიტერატურულ-კრიტიკული წერილები“, 1969, გვ. 192-250, „ლიტერატურული წერილები“, 1972, გვ. 267-268, აგრეთვე ქუჩანაში „ლიტერატურაშია გრუზია“, 1972, № 12, გვ. 90-92.

ბ. ბელიჩიშვილი.

საქართვლოს სსრ უმაღლესი და საშუალო სპეციალური განათლების სამინისტროს სახელმძღვანელოების განყოფილების უფროსი.

სტალინური, 2/11, 1988. გვ. 10

— მე მომიხდა გამოვსულიყავი
თი განცხადებით და, მერწმუ-
ე, ამ დროს რაიმე ეროვნული,
ეროვნულად მოსახრებელი
არ გამოდგებოდა, არამედ ბა-
ნის განმარტების ინტერე-
სი ვხელობდით. ამ
თხზუ ჩვენთან ღრმა გამოკე-
ვები არ ჩატარებულა, მაგრამ
იტყვი ექსპერიმენტი კი მოვა-
ტე თბილისის სამედიცინო ინ-
სტიტუტის სამკურნალო ფაკულ-
ტეტის ბავშვთა დაავადებების კა-
დრის სტუდენტებთან ერთად.
ერთი წინა გაუზომეს ისე-
სკოლების დაწყებითი კლასე-
ბაშ, სადაც სწავლე-
ბი მომდინარეობს მათთვის არა-
ბიზნისური ენაზე, და გამოიკვია,
მ მათ წინა რამდენადმე მა-
ჰქონდათ, ვიდრე იმ ბავშ-
ვებს, რომლებიც მშობლიურ
ზე სწავლობენ. კვირა დღეს კი,
კა ისინი შინ იყვნენ, არტერი-
ა წინა ყველას ერთად და
ერთად, პრაქტიკულად ერთ-
ი, ნორმალური აღმართებით.
ვიძულებოდა ავტორიტეტების
იც ენილი პედაგოგის პ. ურინს-
ა და განთქმული ქირურგის
პიროგოვისა. ისინი წერდნენ:
შეგებისათვის სხვა ენების ნა-
ყვად სწავლებას და მთ უფ-
რადნიმე საგნის სხვა ენე-
ე, ვიდრე იგი მუარად არ ათ-

ენები.

— მე არ უარყოფი იმას, რომ
ბავშვებს აქვთ ენების ათვისების
დიდი უნარი, ასევე ბევრი სხვა
რამისაც. მათი ტვინი ხომ ერთ-
ბაშად ისრუტავს და აღიქვამს
მრავალფეროვან ინფორმაციას,
რომელიც ჩვენს ბოზოქარ ეპოქა-
ში უზრუნველყოფს. აუცილებელია ზომ-
იერების დაცვა. ინფორმაციის სი-
ჭარბე ნებისმიერი ფორმით, იქ-
ნება ეს უცხო ენების ერთდრო-
ული შესწავლა თუ რამდენიმე
საგნის გაძლიერებული შესწავ-
ლა, ისევე, როგორც სწავლა სკო-
ლაში არამშობლიურ ენაზე,
თრგუნავს ბავშვის ჯერ კიდევ
არამდგრად ფსიქიკას, ქმნის მას-
ში შინაგანი დისკომფორტის შე-
გრძნობას. მოვეუწოდებ მშობლებს,
ვისაც მაინცდამაინც ამოჩენიუ-
ლი აქვთ, რომ მათი შვილები გუ-
ნდერკინდობა გამოიღონ და ხე-
ლმეტად ტვირთავენ მათ და მთელ
აღზრდელობით პროცესს გაძლი-
ერებულ სწავლებად აქცივენ —
გამოიჩინეთ გონიერება! არ უნდა
დავივიწყოთ, რომ ბავშვის აღზრ-
და პედაგოგიური და გამაჟანსა-
ლებელი ღონისძიებების მთელი
კომპლექსია, რომელიც მიზნად
უნდა ისახავდეს ჟანსად, სრულ-
ფასოვანი პიროვნების ნორმალურ
ფორმირ, ფსიქიკურ-ფიზიოლო-
გიურ განვითარებასა და ჩამოყა-
ლიბებას და არც ერთი ეს ღონე-

ლო გართობად, თავის მეტყველ
მიზნით, რამაც შეიძლება სკოლის
პროგრამის სერიოზულ შესწავ-
ლაში შეუშალოს ხელი ბავშვს და
უარქაღავს კიდევ ამას. ამით ძა-
ლიან დიდ შეცდომას ჩავიდნით,
ასეთი გართობა, მისწრაფება ხომ
ამდიდრებს ბავშვის გრძნობებს,
ასწავლის მას მშვენიერების ფასს,
ამასთან ეს ხომ მოზარდის „მო-
ქარბებული“ ენერგიის რეალიზა-
ციის კიდევ ერთი საიმედო მიზა-
რთულება და საშუალებაა.

— ექიმისა და მასწავლებლის
პროფესია, მიუხედავად ამისა,
რომ ისინი საკმაოდ გავრცედე-
ბულია, განსაკუთრებულად ითვ-
ლება, სამედიცინო ინსტიტუტში
მიღება კი კვლავინდებურად პრა-
ქტიკულად მხოლოდ აკადემიური
მოსწრების შესაბამისად და ამის
გათვალისწინებით ხდება. როგო-
რია თქვენი აზრი, ნორმალურია
ეს თუ არა?

— არა, არ არის ნორმალური,
მართებული. სამედიცინო და პე-
დაგოგიური უმაღლესი სასწავლე-
ბელი შეიძლება ბევრმა დაამთა-
როს, მაგრამ მათგან ყველა რო-
დი გამოვა ამ კეთილშობილური
პროფესიების ღირსეული წარმო-
მადგენელი. მაღალი ინტელექტუ-
ალური დონე და კარგი აკადემი-
ური წარმატება აქ ყველაფერს
როლი წყვეტს. ამის აუცილებე-
ლი პირობაა ატრირიზმისდმი

ყოველთაოდ აღიარებული მეცნი-
ერებაა. 20-იან წლების დამლევ-
სა და 30-იანი წლების პირველ
ნახევარში ეს მეცნიერება ჩვენს
ქვეყანაშიც იყო გავრცელებული.
მეცნიერებად მას, როდესაც
ჯერ კიდევ პედაგოგიური ტექნი-
კის სტუდენტი ვიყავი. მაგრამ
1936 წელს პედაგოგია რეგე-
ტირებულ ბურჟუაზიულ ცრუმეცნი-
ერებად ჩათვალეს და ამოიღეს
ჩვენი პრაქტიკიდან. ახლა, როცა
ჩვენს ქვეყანაში დაპბერა ცელი-
ლებებისა და განახლების მაცო-
ცხლებელმა ნიაგმა, ვფიქრობ,
უნდა შეიცვალოს დამოკიდებუ-
ლება პედაგოგიის მიმართ და
აღდგეს მისი სტატუსი.

და კიდევ ერთი სერიოზი მი-
ნა გამოთქვა: ყველა ვინც გმ-
სახურება მოზარდი თაობის სწა-
ვლების, მკურნალობისა და ჯან-
მრთელობის დაცვის საქმეს, მას-
წავლებლებმა, ექიმებმა, ფსიქო-
ლოგებმა, სოციოლოგებმა დღე-
ნიადგ უნდა იზრუნონ შეშინის
კოორდინაციისათვის, მოაწვიონ
ერთობლივი კონფერენციები, სე-
მინარები, გაუზიარონ ერთმანეთს
აზრები, შეხედულებები, თავიან-
თი შრომის შედეგები, შეამოი-
კირონ თავიანთი დასაქმებულ მა-
ნალები. ეს სარგებლობას მოუტანს
ჩვენს საერთო საქმეს — ადგა-
რდით სრულფასოვანი პიროვ-
ნები.

საუბარია ჩაიწერა
არჩილ ზემანოვიძემ.

ბას გეოლოგი.
თავისი ნიჭის ძლიერებით მან
დაანგრიო რუტინული კანონები
და ახალი გამოგონებები საშუა-
ლებებით ახვეწა მის მიერ შე-
ქმნილი სახეების შინაგან სამუ-
არს. მან წინა პლანზე წამოსწია
წამყვანი გმირის—მამაკაცის პარ-
ტია, რაც მანამდე არ არსებობდა
საბალეტო სცენაზე.

ბოზოქარი და შინაარსიანი ცე-
კით იგი დღითი დღე ამკვიდრე-
ბდა მთავარი გმირის აქტუალს,
ქმნიდა სცენურ სახეს შინაარსი-
ანი და გამოგონებული ცეკვით.
წინა პლანზე გამოქვეყნდა და
ავითარებდა პერიოდულ საწყისს,
ამწეებდა მას ახალ-ახალ მკა-
ფით. თვისებებით, პერიოდული
სულისკვნებით, მგზნებარე ტემ-
პერამენტითა და ექსპრესიით.
სიახლენმა, რომლებიც საბა-
ლეტო ხელოვნებაში შემოიტანა
მორღეობა, მამაკაცის პარტია ქა-
ლის პარტიის დონეს გაუთანა-
რეს მან დადასტურა და დაამ-
კვიდრა მამაკაცის პარტიის პო-
ტენციური შესაძლებლობანი, შე-
ძლო იქცენებინა ცემის დროს
მამაკაცის სხეულის ბუნებრივი
სილამაზის გამომსახველობა. ამ
გარდასახვად გაამდიდრა საბალე-
ტო სპექტაკლის შინაარსი და
მიანიჭა მთ ლოგიკური მთლა-
ნობა და სილამაზე. ახლა უკვე
ეს ჩვეულებრივი მოვლენაა საბა-
ლეთა სცენაზე, რომლის მავალი-
თებია ისეთი დადგმები, როგო-

ვალა სპექტაკლი, რომელმაც
ქეშარიტი აღტაცება გამოიწვია.
მარკანოვიძემ, რომელმაც
ჩაიფიქრა გამარჯვებული ხალხის
ზეიმის ეფემერი სპექტაკლის ბო-
ლოს გაძლიერებინა ცეკვით, გა-
გზანგრობებინა საზეიმო გან-
წყობილება, მის დასადგმლად
მიიწვია მ. მორდკინი. რეცისორი
კარგად იცნობდა ცეკვლობაში
ესაანური ცეკვის რიტმის ემო-
ციურ ძალას, მის მიზიდველო-
ბას, მან სწორად გაიანგარიშა,
რომ მისი შესრულება ფინალში
გაძლიერებდა და გარდაქმნიდა
მთელ სპექტაკლს. ცნობილი საბა-
ლეთი კირიტიკოსი გ. გრეიციკი იგო-
ნებს: „ეს არ იყო ჩასმული საბა-
ლეტო ნომერი — დანაშაუნი გა-
ისმოდა აღტაცებულ ხალხის გა-
მავლელზე ნაირფერი მოსახლე-
ბი, მოსყვავთა შესტები, შეძა-
ბილები, რომლებსაც გამარჯვების
ამ ცეკვით დამოუკიდებლად აღმანი-
ბი გამოცემდნენ, — ყოველივე
ეს შეიქმნა ერთ რიტმში.
ერთ უსასტყრო სინარლის თა-
მამაკაცის სხეულის ბუნებრივი
სილამაზის გამომსახველობა. ამ
გარდასახვად გაამდიდრა საბალე-
ტო სპექტაკლის შინაარსი და
მიანიჭა მთ ლოგიკური მთლა-
ნობა და სილამაზე. ახლა უკვე
ეს ჩვეულებრივი მოვლენაა საბა-
ლეთა სცენაზე, რომლის მავალი-
თებია ისეთი დადგმები, როგო-

საპარტიზოს კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტის ახლანა ჩატარებული პლენუმის მასალები საქაროობისა და დემოკრატიზაციის ფართოდ გაშლის ისეთ გეზს იძლევა, რომელიც ჩვენი ცხოვრების ყველა სფეროს, ყველა რგოლს და უბანს კეთილსამოყდელად უნდა დაეტყოს. ამიტომ აუცილებელია თვითკრიტიკულად გადავხედოთ ამ მიმართებით ჩვენი მუშაობის განვლილ გზას, ყველაფერი გავეთხოთ იმისათვის, რომ არ დავუშვათ საქაროობის პრინციპების დარღვევა, დავაცვათ პიროვნების ღირსება, სამართლიანობა და ობიექტურობა.

გასული წლის 8 სექტემბერს ჩვენმა რედაქციამ მიიღო საქართველოს სსრ უმაღლესი და საშუალო სპეციალური განათლების მინისტრის, აწ განსვენებულ პროფ. დ. ჩიკვიშვილის ბელმოწერილი მომართვა ერთ-ერთი პუბლიკაციაში სახელმძღვანელოს ავტორის მიმართ წაუენებული ბრალდების შემოწმების შედეგების გამოკვეთნების შესახებ. საქმის ნამდვილი ვითარების გასარკვევად ვებედავთ ხანისხარის დასკვნის სრულ ტექსტს:

იღბსპნა

გახეთ „თბილისის“ 1986 წლის 4 ნოემბრის ნომერში (№ 254) გამოქვეყნებულ ქ. თითმერიას წერილთან — „ამას რაც ჰქვია, ყველამ ვიცით...“ დაკავშირებით, სამინისტრომ იმავე წლის 10 ნოემბერს ადრია საკითხი საქართველოს საავტორო უფლებების რესპუბლიკური სააგენტოს წინაშე, რათა დადგენილიყო პროფ. ა. ს. თოფურიას ბუთგზის გამოცემული სტაბილური სახელმძღვანელოს „ქართული ლიტერატურის სწავლების მეთოდის“ წინააღმდეგ სტაბილის ავტორის მიერ წაყენებული ბრალდება პლაგიატობის შესახებ.

1987 წლის 29 იანვარს სამინისტრომ სააგენტოდან მიიღო დო-

კუმენტური ექსპერტების მასალები, რომლითაც უარყოფილია პროფ. ა. ს. თოფურიას წიგნის პლაგიატობის საკითხი.

სამინისტრომ, საკითხის დამატებითი შესწავლის მიზნით, ექსპერტების დასკვნები გადაუგზავნა თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის რექტორატს, რექტორის ბრძანებით გამოყოფილი კომისიის დასკვნების (დამტკიცებულია ფილოლოგიის ფაკულტეტის საბჭოს 1987 წლის 27 აპრილის სხდომაზე — ოქმი № 8), სააგენტოს ლიტერატურული ექსპერტებისა და სხვა მასალების ყოველმხრივი ანალიზის საფუძველზე გამოყოფილი კომისიები მივიდნენ იმ დასკვნამდე, რომ ქ. თითმერიას წერილში მოტანილი მაგალითები არ შეიძლება ჩაი-

თვალოს პლაგიატობის ფაქტებად. ამასთან მათ მიუღებლად მიაჩნიათ ქ. თითმერიას განმარტებები ტონი, რადგან პროფ. ა. ს. თოფურია არ იმსახურებს პრესტიჟის შემსახველ და სულიერად გამანადგურებელ შეფასებას. კომისიები თვლიან, რომ „ქართული ლიტერატურის სწავლების მეთოდის“ სახელმძღვანელოზე თაობები ჭიზარდა და, ალბათ, იგი მომავალშიც გაუწევს სამსახურს

განსაზღვრავს სახელმძღვანელოს მინარსს, მის მეცნიერულ-მეთოდოლოგიურ და მეთოდურ დონეს. ზნირად სხვადასხვა ავტორთა სახელმძღვანელოში ერთნაირად მეორდება კანონიზებული, ნორმატიული ფორმები (გრამატიკულ ცნებათა დეფინიცია, მწერალთა ბიოგრაფიების სწავლების ზოგადსაოგრიტაციო გეგმა და სხვ.), რაც არ უნდა იქნეს მიჩნეული პლაგიატობის ფაქტად. მა-

შემდეგი განხრით: გამომეტყველებითი კითხვის ან ცოცხალი სიტყვის, ლიტერატურული, შემოქმედებითი, დრამატული („ლიტერატურული კითხვის მეთოდის“, მოსკოვი, 1950 წ., გვ. 169); მოსწავლეთა წერითი ნაშრომების გასწორების კლასიფიკაცია უნიფიცირებულია მთელს ჩვენს ქვეყანაში სახალხო განათლების სისტემის ერთიანობის გამო. ამიტომ მისი ავტორობა არც ვ. გო-

ნელოში მ. გორკი, როგორც ეს ექსპერტებმა დადასტურა, სათანადო წყაროს მითითებით დასახელებული და ციტირებულია ხუთჯერ (გვ. 49, 55, 90, 182, 214, 1983 წლის გამოცემა); ქ. თითმერიას მიერ მითითებულ 70-71 გვერდებზე კი ორჯერ, რაც მას არ უნდა დაემატა მითხველებისათვის. ასევე მითხველი სწორად უნდა ყოფილიყო ინფორმირებული იმამდე, რომ რეცენ-

საქაროობის დასასაგვად

უმაღლეს სკოლას.

არც ერთი სახელმძღვანელო არ არის დაზღვეული ცალკეული ხარვეზისაგან, მათ შორის არც ზემოხსენებული წიგნი. როგორც ლიტერატურული ექსპერტები აღნიშნავენ, გაუგებრობის მიზეზი აღმოჩნდა გაზეთ „თბილისში“ გამოქვეყნებული სტაბილის ავტორის არაკომპეტენტურობა, სახელმძღვანელოს შედგენის წესებისა და პრინციპების, გამოკვლევისაგან მისი განსაკუთრებული სპეციფიკის გაუგებრობისაგან. ექსპერტები თვლიან, რომ:

1. სახელმძღვანელო, რომელიც მოიცავს სისტემატიზებულ მასალებს, სწორად და შემოწმებულ დებულებებს, დგება საგნის სასწავლო პროგრამის საფუძველზე. პროგრამასთან შეფარდებითობა

გალობად, „ქართული ლიტერატურის სწავლების მეთოდის“ სასწავლო პროგრამაში მითითებული „სასკოლო წრეების“ სამსახურებზე — მხატვრული კითხვა, ლიტერატურულ-შემოქმედებითი, დრამატული, ამის შესაბამისად, ა. თოფურიას მეთოდოლოგიის სახელმძღვანელოში მეორდება სასწავლო პროგრამასთან შეფარდებული ეს სახეობანი (1983 წ., გვ. 464). ვ. გოლუბკის წიგნში ასეთად მიჩნეულია შემდეგი სახეობანი: ლიტერატურულ-შემოქმედებითი, დრამატული, გამომეტყველებითი კითხვა და შემოქმედებითი თხრობა („ლიტერატურის“ სწავლების მეთოდის“, მოსკოვი, 1952 წ., გვ. 414). ზოლო ს. სპირიძე თავის ნაშრომში მოსწავლეთა წრეებს ყოფს

ლუბკოვს გეუთენის და არც სხვა ვინმეს, ყველა ავტორი იმეორებს ერთნაირად ან ნიუანსებით. 2. ყურადსაღებია, რომ იურიდიული განსაზღვრებით პლაგიატობად ითვლება არა ცალკეული სიტყვების, ფრაზების გათვრება, არამედ სხვისი მეცნიერული, ლიტერატურული, მუსიკალური ან მხატვრული ნაწარმოების საკუთარი სახელით ან მათი ავტორის სახეგვარი მითვისება. მაგალითად, არ შეიძლება პლაგიატობად ჩაითვალოს ა. თოფურიას სახელმძღვანელოში ცალკეულ სიტყვათა და ფრაზათა რამდენიმე დამთხვევის შემთხვევა, როგორიცაა — მრისხანება, სიხაზე, მოძრაობა, გაქვავება, წერტილთა შორის, უცქეროდა და სხვ. 3. ა. თოფურიას სახელმძღვა-

ზაში ცალმხრივად დამოწმებულ რესპუბლიკურ და საკავშირო პრესის („სკოლა და ცხოვრება“, 1968, № 2; იგივე, 1970, № 2; „უნიტელსკაია გაზეთი“, 1971, 4 მარტი) ფურცლებზე აღბრუნებისას საკითხებთან დაკავშირებით პროფ. ა. თოფურიას თავის დროზე გამოცემული აქვს პასუხები წიგნებში „ლიტერატურულ-კრიტიკული წერილები“, 1969, გვ. 192-250, „ლიტერატურული წერილები“, 1972, გვ. 267-268, აგრეთვე ქუჩანალოში „ლიტერატურაშია გრუზია“, 1972, № 12, გვ. 90-92.

ბ. მელიქიშვილი. „საქართველოს სსრ უმაღლესი და საშუალო სპეციალური განათლების სამინისტროს სახელმძღვანელოების განყოფილების უფროსი“.

სხარე გვაიღე 2/11/1988

— მე მომიხდა გამოვსულიყავი
ეთი განცხადებით და, მერწმუ-
ლი, ამ დროს რაიმე ეროვნული,
ე. ცრუეროვნული მოსაზრებები
არ მამოძრავებდა, არამედ ბა-
შეების ქაშაღთელობის ინტერე-
სებით ეხელმძღვანელობდი. ამ
აქოთხზე ჩვენთან ღრმა გამოკე-
რულები არ ჩატარებულა, მაგრამ
არტივი ექსპერიმენტი კი მოვა-
ყეთ თბილისის სამედიცინო ინ-
სტიტუტის სამკურნალო ფაკულ-
ტეტის ბავშვთა დაავადებების კა-
თედის სტუდენტებთან ერთად.
სტუდენტების დაწყებითი კლასე-
რის ბავშვებს, სადაც სწავლე-
ბა მიმდინარეობს მათთვის არა-
შობლიურ ენაზე, და გამოირკვა,
რომ მათ წნევა რამდენადმე მა-
ღალი ჰქონდათ, ვიდრე იმ ბავშ-
ვებს, რომლებიც შობლიურ
ენაზე სწავლობენ. კვირა დღეს კი,
როცა ისინი შინ იყვნენ, არტერი-
ული წნევა ყველას ერთადაც და
შეიკრთა, პრაქტიკულად ერთ-
ნაირი, ნორმალური აღმოჩნდათ.
შეიკრთა მოგვეშველინა — გა-
მოჩენილი შედეგების კი უმის-
კისა და განთქმული ჭირურების
ნ. პეროგოვისა. ისინი წერდნენ:
ბავშვებისათვის სხვა ენების ნა-
დარეგად სწავლებას და მით უფ-
რო რამდენიმე საგნისა სხვა ენე-
ზე, ვიდრე იგი მყარად კრ ათ-

ენები.
— მე არ უარყავოვ იმას, რომ
ბავშვებს აქვთ ენების ათვისების
დიდი უნარი, ასევე ბევრი სხვა
რამისაც. მათი ტვინი ხომ ერთ-
ბაშად ისრუტავს და აღიქვამს
მრავალფეროვან ინფორმაციას,
რომელიც ჩვენს ბოზოქარ ეპოქა-
ში უშუალოდ. აუცილებელია ზო-
მეობის დაკვა. ინფორმაციის სი-
ჭარბე ნებისმიერი ფორმით, იქ-
ნება ეს უცხო ენების ერთდრო-
ული შესწავლა თუ რამდენიმე
საგნის გაძლიერებული შესწავ-
ლა, ისევე, როგორც სწავლა სკო-
ლაში არაშობლიურ ენაზე,
თრგუნავს ბავშვის ჯერ კიდევ
არამდგრად ფსიქიკას, ქმნის მას-
ში შინაგანი დისკომფორტის შე-
გრძნობას. მოვეუწოდებ შრომლებს,
ვისაც მაინცდამაინც ამოჩემბუ-
ლი აქვთ, რომ მათი შვილები გუ-
ნდვარდ ტვირთავენ მათ და მთელ
აღზრდლობით პრიციეს გამო-
ერებულ სწავლებად აქცევენ —
გამოჩინეთ გონიერება არ უნდა
დავივიწყოთ, რომ ბავშვის აღზრ-
და პედაგოგიური და გამაჯანსა-
ღებელი ღონისძიებების მთელი
კომპლექსია, რომელიც მიზნად
უნდა ისახავდეს ჯანსაღი, სრულ-
ფასოვანი პიროვნების ნორმალურ
ფორმირ, ფსიქიკურ-ფიზიოლო-
გიურ განვითარებასა და ჩამოყა-
რებებსა და არც ერთი ეს დონა-

ლო გართობად, თავის შეტევად
მიიჩნია, რამაც შეიძლება სკოლის
პროგრამის სერიოზულ შესწავ-
ლაში შეუშალს ხელი ბავშვს და
უარაღივს კიდევ ამას. ამით მა-
ღალია დიდ შეცდომას ჩავიდნო.
ასეთი გართობა, მისწრაფება ხომ
ამდიდრებს ბავშვის გრძნობებს,
ასწავლის მას მშვენიერების ფასს,
ამასთან ეს ხომ მოზარდის „მო-
ქარბებული“ ენერგიის რეალობა-
ციის კიდევ ერთი საიმედო მიმა-
რობლება და საშუალებაა.

— ექიმისა და მასწავლებლის
პროფესია, მიუხედავად იმისა,
რომ ისინი საკმაოდ გავრცედე-
ბულია, განსაკუთრებულად ითვ-
ლება, სამედიცინო ინსტიტუტში
მიღება კი კვალიანდობად პრა-
ქტიკულად მხოლოდ აკადემიური
მოსწრების შესაბამისად და ამის
გათვალისწინებით ხდება. როგო-
რია თქვენი აზრი, ნორმალურია
ეს თუ არა?

— არა, არ არის ნორმალური,
მართებული. სამედიცინო და პე-
დაგოგიური უმაღლესი სასწავლე-
ბელი შეიძლება ბევრად მაღაფ-
როს, მაგრამ მათგან ყველა რო-
დი გამოვა ამ კეთილშობილური
პროფესიების ღირსეული წარმო-
მადგენელი. მაღალი ინტელექტუ-
ალური დონე და კარგი აკადემი-
ური წარმატება აქ ყველაფერს
როლი წყვეტს. ამის აუცილებე-
ლი პირობაა აღტუნიზმისაღმი

ყოველთაოდ აღიარებული შეცნო-
ერებაა. 20-იან წლების დამლე-
სა და 30-იანი წლების პირველ
ნახევარში ეს შეცნოერება ჩვენს
ქვეყანაშიც იყო გავრცელებული.
შეცნოერება იყო მას, როდესაც
ჯერ კიდევ პედაგოგიური ტექნი-
კის სტუდენტი ვიყავი. მაგრამ
1936 წელს პედაგოგია რეაქ-
ციულ ბურჟუაზიულ ცრუმეცნი-
ერებად ჩათვალეს და ამოიღეს
ჩვენი პრაქტიკიდან. ახლა, როცა
ჩვენს ქვეყანაში დაპყრია ცილი-
ზაციური და განახლების პატი-
ვებზე, ნაივად, გულგრილად,
უნდა შეიცვალოს დამოკიდებუ-
ლება პედაგოგიის მიმართ და
აღდგეს მისი სტატუსი.

და კიდევ ერთი სერიოზული მი-
ნდა გამოვთქვა: ყველა ტიპის ემ-
სახურება მოზარდი თაობის სწა-
ვლების, მკურნალობისა და ჯან-
მრთელობის დაცვის საქმეს, მას-
წავლებლებმა, ექიმებმა, ფსიქო-
ლოგებმა, სოციოლოგებმა დღე-
ნიაღვრე უნდა იზრუნონ მეშაობის
კოორდინაციისათვის, მოაწყონ
ერთობლივი კონფერენციები, სე-
მინარები, გაუზიარონ ერთმანეთს
აზრები, შეხედულებანი, თავიან-
თი შრომის შედეგები, შეამოი-
როთ თავიანთი დამსწრული ძა-
ლები. ეს სარგებლობას მოუტანს
ჩვენს საერთო საქმეს — აღზრ-
დითი სრულფასოვანი პირო-
ვნება.

საუბარი ჩაიწერა
არჩილ ბაშინიშვილმა.

ნის გვერდით.
თავისი ნიჭის ძლიერებით მან
დაანერგა რუსულ ენაზე
და ახალი გამოქვეყნებული სახე-
სებით ახვეწა მის მიერ შე-
ქმნილი სახეების შინაგან სამყა-
როს. მან წინა პლანზე წამოსწია
წამყვანი გმირის — მამაკაცის პარ-
ტია, რაც მანამდე არ არსებობდა
საბალეტო სცენაზე.

ზოზოპარი და შინაარსიანი ცე-
კით იგი დღითი დღე ამკვიდრე-
ბდა მთავარი გმირის აშკლეს,
ქმნიდა სცენურ სახეს შინაარსი-
ანი და გამომსახველი ცეკვით.
წინა პლანზე გამოჰქონდა და
აერთიერდა პეროიულ საწყისს,
ამყვანება მის ახალ-ახალ მკა-
ფიო თვისებებით, პეროიული
სილუეტებით, მგზნებარე ტემ-
პერამენტითა და ექსპრესიით.

სიახლეებმა, რომლებიც საბა-
ლეტო ხელოვნებაში შემოიტანა
მორდინმა, მამაკაცის პარტია ქა-
ლის პარტიის ღონეს გაუთანაბ-
რეს. მან დაადასტურა და დაამ-
კვიდრა მამაკაცის პარტიის პო-
ტენციური შესაძლებლობანი, შე-
ძლო ეჩვენებინა ცეკვის დროს
მამაკაცის სხეულის ბუნებრივი
სილამაზის გამომსახველობა. ამ
გარდასახვამ გაამდიდრა საბალე-
ტო სპექტაკლის შინაარსი და
მიანიჭა მათ ლოგიკური მთლია-
ნობა და სილამაზე. ახლა უკვე
ეს ჩვეულებრივი მოვლენაა საბა-
ლეტო სცენაზე, რომლის მავალი-
თებია ისეთი დიდებები, როგო-

ვარი სპექტაკლი, რომელმაც
ემშარტი აღტაცება გამოიწვია.
ჩაიფიქრა გამარჯვებული ხალხის
ზეიმის ეფემერი სპექტაკლის ბო-
ლოს გაემოღებინა ცეკვით, გა-
ნახანდავლებინა სახეობა გან-
მეფავა მ. მორდინი, რეჟისორი
კარგად იცნობდა ცეცხლოვანი
ესანერი ცეკვის რიტმის ემო-
ციურ ძალას, მის მიზიდველო-
ბას, მან სწორად გაიანგარიშა,
რომ მისი შესრულება ფინალში
გააძლიერებდა და გარდაქმნა
მთელ სპექტაკლს. ცნობილი საბა-
ლეტო რეჟისორი და თეატრალუ-
რი კრიტიკოსი გ. კრიტიკი იგო-
რებს: „ეს არ იყო ჩასმული საბა-
ლეტო ნომერი — დარბაზში გა-
ისმინდა აღტაცებული ხალხის გა-
შვებული ყვირილი. ჰერში მო-
ლოცივე ნაირფერი მოსახლე-
ბი, მოცეკვავთა ქესტები, შემა-
ხილები, რომლებსაც გამარჯვების
ამ ცეკვით დამოვრალი ადამიანე-
ბი გამოსცემდნენ, — ყოველივე
ეს მერწყმულია ერთ რიტმში,
ერთ უსაზღვრო სიხარულის თა-
ნის დამმარცხებელი ხალხის ცე-
კვა მოაგრდებოდა და შემსრუ-
ლებლები გამოდიოდნენ ავანსცე-
ნაზე, მაურობდები, ტანითა და
ფეხების ბრახუნით, შემხილბით

ЗА ГЛАСНОСТЬ

Материалы недавно проведенного Пленума ЦК КП Грузии дают широкий простор демократизации и гласности под их влиянием все сферы, звенья, участки нашей жизни должны измениться в лучшую сторону.

Поэтому необходимо самокритично окинуть взглядом пройденный нами путь и сделать все для того, чтобы не нарушать принципов гласности, стоять на страже интересов личности, справедливости и объективности.

Второго сентября прошлого года наша редакция получила обращение за подписью министра высшего и среднего специального образования Грузинской ССР, ныне покойного профессора Д. Чхиквишвили о публикации итогов проверки по обвинению в плагиате автора учебников, допущенного в одной из публикаций. Печатаем полный текст заключения министерства с целью установления истинного состояния дела:

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

В СВЯЗИ с публикацией Д. Титмерия в номере газеты «Тбилиси» от 4 ноября 1986 года (№ 254) «Все знаем, как это называть» министерство 10 ноября того же года поставило вопрос перед Грузинским отделением Всесоюзного агентства по авторским правам с целью подтвердить обвинение в плагиате автора стабильного пятикратно изданного учебника «Методика преподавания грузинской литературы» профессора А. С. Топурия, выдвинутого автором публикации.

29 января 1987 года министерство получило из агентства материалы литературной экспертизы, которые полностью отвергают обвинение профессора А. Топурия в плагиате.

Министерство, с целью дополнительного изучения этого вопроса, направило заключение экспертов ректорату Тбилисского государственного университета. На основе всестороннего анализа материалов и заключений комиссии выделенные приказом ректората на заседании Совета филологического факультета ТГУ 27 апреля 1987 года (протокол № 8), литературных экспертов агентства и других материалов, пришли к заключению, что примеры, приведенные в статье Д. Титмерия, нельзя считать фактами плагиата. Вместе с тем они считают неприемлемым высказанный тон Д. Титмерия, так как профессор А. Топурия не заслуживает такой оценки, наносящей ущерб его авторитету, душевному состоянию. Про-

веряющие комиссии считают, что на учебнике «Методика преподавания грузинской литературы» воспитываются многие поколения и видимо он и в дальнейшем послужит им службу.

Известно, что ни один из учебников не гарантирован от отдельных просчетов, ошибок, в том числе и вышеуказанная книга. Как отмечают литературные эксперты, причиной недоразумения послужила некомпетентность автора статьи опубликованной в газете, «Тбилиси», который написал критический материал без учета правил и принципов составления учебников, их специфики, в отличие от исследований. Эксперты считают, что:

1. Учебник, содержащий систематизированные материалы, правильные и проверенные утверждения и выводы, составляется на основе учебной программы. Соответствие с программой определяет содержание учебника, его научно-методическую и методическую ценность. Часто в учебниках разных авторов повторяются канонизированные,

нормативные формы (дефиниция грамматических понятий, общеориентационный план преподавания биографии писателей и т. д.), что ни в коем случае нельзя считать фактами плагиата. Так, например, в учебной программе «Методики преподавания грузинской литературы» указаны три вида «школьных кружков» — художественного чтения, литературно-творческого, драматического. Поэтому в методическом учебнике А. Топурия и повторяются эти виды, соответствующие школьной программе. (1963 год, стр. 464). В книге В. Голубковой таковыми считаются следующие виды кружков: литературно-творческие, драматические, выразительного чтения и творческого рассказа («Методика преподавания литературы», Москва, 1952 г., стр. 414). А вот С. Смирнов в своем труде делит кружки учащихся по следующему принципу: выразительного чтения или живого слова, литературные, творческие, драматические. («Методика литературного чтения», Мо-

сква, 1950 г. стр. 169).

Классификация исправления письменных работ учащихся унифицирована во всей нашей стране ввиду единства системы народного образования, поэтому, ее авторство принадлежит не В. Голубковой или иному автору, а всем без исключения.

2. Примечательно, что, согласно юриспруденции, плагиатом считается не повторение отдельных слов и фраз, а присвоение авторства научных литературных, музыкальных, или художественных произведений, или иное использование имени их авторов.

Например, нельзя считать плагиатом случаи неоднократного повторения или совпадения отдельных слов и фраз в учебнике А. Топурия, как-то, — грозность, жестокость, нежность, движение, окаменение, между точек, смотрел и т. д.

3. В учебнике А. Топурия М. Горький, как подтверждено экспертизой, указан в соответствии с источником, причем он цити-

рует пять раз (стр. 49, 55, 80, 182, 214, издание 1963 года), а на стр. 70—71, указанных Д. Титмерия, дважды, что не следовало было скрывать от читателя. Читателя следовало правильно проинформировать о том, что в свое время профессор А. Топурия неоднократно отвечал на критику в свой адрес со страниц республиканской и союзной прессы на что указывает автор статьи («Сколько да цховреба», 1968 год, № 2, тот же 1970 г. № 2, «Учительская газета», 1971 г. 4 марта). Эти ответы профессора содержались в его же собственных книгах «Литературно-критические статьи» 1969 г. стр. 192, 250, «Литературные статьи», 1972, стр. 267, 268, а также в журнале «Литературная Грузия» 1972 г., № 12, стр. 90—82.

В. МЕЛИКИШВИЛИ. Начальник отдела учебников Министерства высшего и среднего специального образования Грузинской ССР.

4
"Народное образование", 2.02.1988, №10

ЗА ГЛАСНОСТЬ

Материалы недавнего проведенного Пленума ЦК КП Грузии дают широкий простор демократизации и гласности, под их влиянием все сферы, звенья, участки нашей жизни должны измениться в лучшую сторону.

Поэтому необходимо самокритично окинуть взглядом пройденный нами путь и сделать все для того, чтобы не нарушать принципов гласности, стоять на страже интересов личности, справедливости и объективности.

Второго сентября прошлого года наша редакция получила обращение под подписью министра высшего и среднего специального образования Грузинской ССР, ныне покойного профессора Д. Чхиквишвили о публикации итогов проверки по обвинению в плагиате автора учебников, допущенного в одной из публикаций. Печатаем полный текст заключения министерства с целью установления истинного состояния дела:

ЗАКЛЮЧЕНИЕ
В СВЯЗИ с публикацией Д. Титмерия в номере газеты «Тбилиси» от 4 ноября 1986 года (№ 254) «Все знаем, как это называть» министерство 10 ноября того же года поставило вопрос перед Грузинским отделением Всесоюзного агентства по авторским правам с целью подтвердить обвинение в плагиате автора стабильного плагиатора изданного учебника «Методика преподавания грузинской литературы» профессора А. С. Топурия, выдвинутого автором публикации.

29 января 1987 года министерство получило из агентства материалы литературной экспертизы, которые полностью отвергают обвинение профессора А. Топурия в плагиате.

Министерство, с целью дополнительного изучения этого вопроса, направило заключение экспертов ректорату Тбилисского государственного университета. На основе всестороннего анализа материалов и заключений комиссии выделенные приказом ректората на заседании Совета филологического факультета ТГУ 27 апреля 1987 года (протокол № 8), литературных экспертов агентства и других материалов, пришли к выводу, что, например, приведенные в статье Д. Титмерия, нельзя считать фактами плагиата. Вместе с тем они считают неоправданным высказывание Д. Титмерия, так как профессор А. Топурия не заслуживает такой оценки, наносящей ущерб его авторскому, душевному состоянию. Про-

веряющие комиссии считают, что на учебнике «Методика преподавания грузинской литературы» воспитываются многие поколения и видимо они в дальнейшем сослужат им службу.

Известно, что ни один из учебников не гарантирован от отдельных просчетов, ошибок, в том числе и вышеуказанная книга. Как отмечают литературные эксперты, причиной недоразумения послужила некомпетентность автора статьи опубликованной в газете, «Тбилиси», который написал критический материал без учета правил и принципов составления учебников, их специфики, в отличие от исследований. Эксперты считают, что:

1. Учебник, содержащий систематизированные материалы, правильные и проверенные утверждения и выводы, составляется на основе учебной программы. Соответствие с программой определяет содержание учебника, его научно-методическую и методическую ценность. Часто в учебниках разных авторов повторяются канонизированные,

нормативные формы (дефиниция грамматических понятий, общеориентационный план преподавания биографии писателей и т. д.), что ни в коем случае нельзя считать фактами плагиата. Так, например, в учебной программе «Методики преподавания грузинской литературы» указаны три вида «школьных кружков» — художественного чтения, литературно-творческого, драматического. Поэтому в методическом учебнике А. Топурия и повторяются эти виды, соответствующие школьной программе. (1983 год, стр. 464). В книге В. Голубовой таковыми считаются следующие виды кружков: литературно-творческие, драматические, выразительного чтения и творческого рассказа («Методика преподавания литературы», Москва, 1952 г., стр. 414). А вот С. Смирнов в своем труде делит кружки учащихся по следующему принципу: выразительного чтения или живого слова, литературные, творческие, драматические. («Методика литературного чтения», Мо-

сква, 1950 г. стр. 169).

Классификация исправления письменных работ учащихся унифицирована во всей нашей стране ввиду единства системы народного образования, поэтому, ее авторство принадлежит не В. Голубовой или иному автору, а всем без исключения.

2. Примечательно, что, согласно юриспруденции, плагиатом считается не повторение отдельных слов и фраз, а присвоение авторства научного литературного, музыкального, или художественного произведения, или иное использование имени их авторов.

Например, нельзя считать плагиатом случаи неоднократного повторения или совпадения отдельных слов и фраз в учебнике А. Топурия, как-то, — грозность, жестокость, нежность, движение, окаменение, между прочим, смотрел и т. д.

3. В учебнике А. Топурия М. Горький, как подтверждено экспертизой, указан в соответствии с источником, причем он цитиро-

ван пять раз (стр. 49, 55,

90, 182, 214, издание 1983 года), а на стр. 70—71, указанных Д. Титмерия, дважды, что не следовало было скрывать от читателя. Читателя следовало правильно проинформировать и о том, что в свое время профессор А. Топурия неоднократно отвечал на критику в свой адрес со стороны республиканской и союзной прессы на что указывал автор статьи. («Сноса да цховреба», 1968 год, № 2, тот же 1970 г. № 2, «Учительская газета», 1971 г. 4 марта). Эти ответы профессора содержались в его же собственных книгах.

«Литературно-критические статьи» 1969 г. стр. 192, 250, «Литературные статьи», 1972, стр. 267, 268, а также в журнале «Литературная Грузия» 1972 г., № 12, стр. 90—82.

В. МЕЛИКИШВИЛИ.
Начальник отдела учебников Министерства высшего и среднего специального образования Грузинской ССР.

„Народное Образование“, 2.02.1988. №10

5

ЗА ГЛАСНОСТЬ

Материалы недавнего проведенного Пленума ЦК КП Грузии дают широкий простор демократизации и гласности, под их влиянием все сферы, звенья, участки нашей жизни должны измениться в лучшую сторону.

Поэтому необходимо самокритично окинуть взглядом пройденный нами путь и сделать все для того, чтобы не нарушать принципов гласности, стоять на страже интересов личности, справедливости и объективности.

Второго сентября прошлого года наша редакция получила обращение за подписью министра высшего и среднего специального образования Грузинской ССР, ныне покойного профессора Д. Чхикашвили о публикации итогов проверки по обвинению в плагиате автора учебников, допущенного в одной из публикаций. Печатаем полный текст заключения министерства с целью установления истинного состояния дела:

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

В СВЯЗИ с публикацией Д. Титмерия в номере газеты «Тбилиси» от 4 ноября 1986 года (№ 254) «Все знаем, как это называть» министерство 10 ноября того же года поставило вопрос перед Грузинским отделением Всесоюзного агентства по авторским правам с целью подтвердить обвинение в плагиате автора стабильного пятикратно изданного учебника «Методика преподавания грузинской литературы» профессора А. С. Топурия, выдвинутого автором публикации.

29 января 1987 года министерство получило из агентства материалы литературной экспертизы, которые полностью отвергают обвинение профессора А. Топурия в плагиате.

Министерство, с целью дополнительного изучения этого вопроса, направило заключение экспертов ректорату Тбилисского государственного университета. На основе всестороннего анализа материалов и заключений комиссии выделенные приказом ректората на заседании Совета филологического факультета ТГУ 27 апреля 1987 года (протокол № 8), литературных экспертов агентства и других материалов, пришли к заключению, что примеры, приведенные в статье Д. Титмерия, нельзя считать фактами плагиата. Вместе с тем они считают неприемлемым высказанный тон Д. Титмерия, так как профессор А. Топурия не заслуживает такой оценки, наносящей ущерб его авторитету, душевному состоянию. Про-

веряющие комиссии считают, что на учебнике «Методика преподавания грузинской литературы» воспитываются многие поколения и видимо он и в дальнейшем сослужит им службу.

Известно, что ни один из учебников не гарантирован от отдельных просчетов, ошибок, в том числе и вышеуказанная книга. Как отмечают литературные эксперты, причиной недоразумения послужила некомпетентность автора статьи опубликованной в газете, «Тбилиси», который напечатал критический материал без учета правил и принципов составления учебников, их специфики, в отличие от исследований. Эксперты считают, что:

1. Учебник, содержащий систематизированные материалы, правильные и проверенные утверждения и выводы, составляется на основе учебной программы. Соответствие с программой определяет содержание учебника, его научно-методическую и методическую ценность. Часто в учебниках разных авторов повторяются канонизированные,

нормативные формы (дефиниция грамматических понятий, общеориентационный план преподавания биографии писателей и т. д.), что ни в коем случае нельзя считать фактами плагиата. Так, например, в учебной программе «Методики преподавания грузинской литературы» указаны три вида «школьных кружков» — художественного чтения, литературно-творческого, драматического. Поэтому в методическом учебнике А. Топурия и повторяются эти виды, соответствующие школьной программе. (1983 год, стр. 464). В книге В. Голубковой таковыми считаются следующие виды кружков: литературно-творческие, драматические, выразительного чтения и творческого рассказа («Методика преподавания литературы», Москва, 1952 г., стр. 414). А вот С. Смирнов в своем труде делит кружки учащихся по следующему принципу: выразительного чтения или живого слова, литературные, творческие, драматические. («Методика литературного чтения», Мо-

сква, 1950 г. стр. 169).

Классификация исправления письменных работ учащихся унифицирована во всей нашей стране ввиду единства системы народного образования, поэтому, ее авторство принадлежит не В. Голубковой или иному автору, а всем без исключения.

2. Примечательно, что, согласно юриспруденции, плагиатом считается не повторение отдельных слов и фраз, а присвоение авторства научных литературных, музыкальных, или художественных произведений, или иное использование имени их авторов.

Например, нельзя считать плагиатом случайное совпадение отдельных слов и фраз в учебнике А. Топурия, как-то, — грозность, жестокость, нежность, движение, окаменение, между точек, смотрел и т. д.

3. В учебнике А. Топурия М. Горький, как подтверждено экспертизой, указан в соответствии с источником, причем он цитиро-

ван пять раз (стр. 49, 55,

90, 182, 214, издание 1983 года), а на стр. 70—71, указанных Д. Титмерия, дважды, что не следовало было скрывать от читателя. Читателя следовало правильно проинформировать о том, что в свое время профессор А. Топурия неоднократно отвечал на критику в свой адрес со страниц республиканской и союзной прессы на что указывал автор статьи («Сколько да иховреба», 1968 год, № 2, тот же 1970 г. № 2, «Учительская газета», 1971 г. 4 марта). Эти ответы профессора содержались в его же собственных книгах.

«Литературно-критические статьи» 1969 г. стр. 192, 250, «Литературные статьи», 1972, стр. 267, 268, а также в журнале «Литературная Грузия» 1972 г. № 12, стр. 90—82.

В. МЕЛИКИШВИЛИ. Начальник отдела учебников Министерства высшего и среднего специального образования Грузинской ССР.

„Народное образование“ 2-ое. 1988, № 10

6

ЗА ГЛАСНОСТЬ

Материалы недавнего пленума ЦК КП Грузии дают широкий простор демократизации и гласности, под их влиянием все сферы, звенья, участки нашей жизни должны измениться в лучшую сторону.

Поэтому необходимо самокритично окинуть взглядом пройденный нами путь и сделать все для того, чтобы не нарушать принципов гласности, стоять на страже интересов личности, справедливости и объективности.

Второго сентября прошлого года наша редакция получила обращение за подписью министра высшего и среднего специального образования Грузинской ССР, ныне покойного профессора Д. Чхиквишвили о публикации итогов проверки по обвинению в плагиате автора учебников, допущенного в одной из публикаций. Печатаем полный текст заключения министерства с целью установления истинного состояния дела:

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

В СВЯЗИ с публикацией Д. Титмерия в номере газеты «Тбилиси» от 4 ноября 1986 года (№ 254) «Все знаем, как это называть» министерство 10 ноября того же года поставило вопрос перед Грузинским отделением Всесоюзного агентства по авторским правам с целью подтвердить обвинение в плагиате автора стабильного пятикратно изданного учебника «Методика преподавания грузинской литературы» профессора А. С. Топурия, выдвинутого автором публикации.

29 января 1987 года министерство получило из агентства материалы литературной экспертизы, которые полностью отвергают обвинение профессора А. Топурия в плагиате.

Министерство, с целью дополнительного изучения этого вопроса, направило заключение экспертов ректорату Тбилисского государственного университета. На основе всестороннего анализа материалов и заключений комиссии выделенные приказом ректората на заседании Совета филологического факультета ТГУ 27 апреля 1987 года (протокол № 8), литературных экспертов агентства и других материалов, пришли к заключению, что примеры, приведенные в статье Д. Титмерия, нельзя считать фактами плагиата. Вместе с тем они считают неприемлемым высказанный тон Д. Титмерия, так как профессор А. Топурия не заслуживает такой оценки, наносящей ущерб его авторитету, душевному состоянию. Про-

веряющие комиссии считают, что на учебнике «Методика преподавания грузинской литературы» воспитываются многие поколения и видимо он и в дальнейшем сослужит им службу.

Известно, что ни один из учебников не гарантирован от отдельных просчетов, ошибок, в том числе и вышеуказанная книга. Как отмечают литературные эксперты, причиной недоразумения послужила некомпетентность автора статьи опубликованной в газете «Тбилиси», который написал критический материал без учета правил и принципов составления учебников, их специфики, в отличие от исследований. Эксперты считают, что:

1. Учебник, содержащий систематизированные материалы, проверенные и утвержденные утверждения и выводы, составляется на основе учебной программы. Соответствие с программой определяет содержание учебника, его научно-методическую и методическую ценность. Часто в учебниках разных авторов повторяются канонизированные,

нормативные формы (дефиниция грамматических понятий, общеориентационный план преподавания биографии писателей и т. д.), что ни в коем случае нельзя считать фактами плагиата. Так, например, в учебной программе «Методики преподавания грузинской литературы» указаны три вида «школьных кружков» — художественного чтения, литературно-творческого, драматического. Поэтому в методическом учебнике А. Топурия и повторяются эти виды, соответствующие школьной программе. (1983 год, стр. 464). В книге В. Голубковой таковыми считаются следующие виды кружков: литературно-творческие, драматические, выразительного чтения и творческого рассказа («Методика преподавания литературы», Москва, 1952 г., стр. 414). А вот С. Смирнов в своем труде делит кружки учащихся по следующему принципу: выразительного чтения или живого слова, литературные, творческие драматические. («Методика литературного чтения», Мо-

сква, 1950 г. стр. 169).

Классификация исправления письменных работ учащихся унифицирована во всей нашей стране ввиду единства системы народного образования, поэтому ее авторство принадлежит не В. Голубковой или иному автору, а всем без исключения.

2. Примечательно, что, согласно юриспруденции, плагиатом считается не повторение отдельных слов и фраз, а присвоение авторства научных литературных, музыкальных, или художественных произведений, или иное использование имени их авторов.

Например, нельзя считать плагиатом случаи неоднократного повторения или совпадения отдельных слов и фраз в учебнике А. Топурия, как-то, — гласность, жестокость, нежность, движение, окаменение, между точек, смотрел и т. д.

3. В учебнике А. Топурия М. Горький, как подтверждено экспертизой, указан в соответствии с источником, причем он цитиро-

ван пять раз (стр. 49, 55,

182, 214, издание 1983 года), а на стр. 70—71, указанных Д. Титмерия, дважды, что не следовало было скрывать от читателя. Читателя следовало правильно проинформировать о том, что в свое время профессор А. Топурия неоднократно отвечал на критику в свой адрес со страниц республиканской и союзной прессы на что указывает автор статьи («Сколько да цховреба», 1988 год, № 2, тот же 1970 г. № 2, «Учительская газета», 1971 г. 4 марта). Эти ответы профессора содержались в его собственных книгах.

«Литературно-критические статьи» 1969 г. стр. 192, 250, «Литературные статьи», 1972, стр. 267, 268, а также в журнале «Литературная Грузия» 1972 г., № 12, стр. 90—92.

В. МЕЛИКИШВИЛИ.

Начальник отдела учебников Министерства высшего и среднего специального образования Грузинской ССР.